

4. Звіт про результати проведення пілотної державної підсумкової атестації випускників початкової школи у формі зовнішнього незалежного оцінювання 2025 року. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/12/ZVIT_DPA.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

5. Про апробацію моделі проведення державної підсумкової атестації осіб, які завершують здобуття початкової освіти, у формі зовнішнього незалежного оцінювання: наказ Міністерства освіти і науки України від 15.08.2025 № 1152. URL: <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/10/Nakaz-MON-vid-15-serpnya-1152.pdf> (дата звернення: 07.05.2026).

6. Про затвердження Технічних вимог до спеціальної освітньої платформи для забезпечення проведення державної підсумкової атестації: наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2025 № 932.

ДІАГНОСТИКА ДОСЯГНЕННЯ ОЧІКУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ 9-Х КЛАСІВ ЯК СКЛАДОВА НАУКОВО- МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Жанна ФЕДІРКО,

*завідувач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу
«Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук;*

Ліна БУТЕНКО,

*завідувач навчально-методичного центру оцінювання якості освіти
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Сучасні трансформаційні процеси в системі освіти України актуалізують потребу в ефективному організаційному та науково-методичному супроводі інноваційної освітньої діяльності. Упровадження Концепції «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти потребує не лише оновлення змісту навчання, а й створення дієвих механізмів моніторингу якості освіти, професійної підтримки педагогів та забезпечення зворотного зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу.

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» здійснює системний організаційний та науково-методичний супровід реалізації інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Одним із практичних інструментів такої діяльності стало забезпечення проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9-х класів закладів загальної середньої освіти Кіровоградської області.

Проблема діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів в умовах компетентнісного підходу перебуває в центрі уваги сучасних

педагогічних досліджень. Питання формування та оцінювання ключових компетентностей учнів досліджували О. Ляшенко, О. Савченко. Методичні засади контролю, моніторингу та оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання розглядала С. Скворцова. Проблеми науково-методичного супроводу модернізації змісту базової середньої освіти та реалізації Державного стандарту висвітлено у працях О. Ляшенка та О. Топузова.

Відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 03.07.2024 р. № 954 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.04.2021 № 406», від 28.04.2026 р. № 698 «Про деякі питання реалізації Державного стандарту базової середньої освіти шляхом проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів» та наказу комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» від 07.05.2026 р. № 70 «Про проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів», з метою визначення рівня сформованості ключових компетентностей учнів 9 класу та оцінювання ефективності впровадження нового навчально-методичного забезпечення у 2025-2026 навчальному році працівники КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» здійснювали організаційний та науково-методичний супровід проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9-х класів закладів загальної середньої освіти Кіровоградської області. Дослідження стало важливим етапом оцінювання ефективності впровадження Державного стандарту базової середньої освіти та одним із механізмів моніторингу якості освітнього процесу.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.04.2026 р. № 698 «Про деякі питання реалізації Державного стандарту базової середньої освіти шляхом проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів» були визначені заклади загальної середньої освіти Кіровоградської області: гімназія №15 Олександрійської міської ради Кіровоградської області, комунальний заклад «Ліцей «Європейська освіта» Кропивницької міської ради», комунальний заклад «Гімназія «Ерудит» Кропивницької міської ради, комунальний заклад «Гімназія «Інтелект» Кропивницької міської ради», комунальний заклад «Гайворонський ліцей №1» Гайворонської міської ради Кіровоградської області та комунальний заклад «Маловисківська гімназія №3 імені Григорія Перебийноса» Маловисківської міської ради Кіровоградської області. Учасниками діагностики є:

- 25 регіонів – по 4 заклади від регіону;
- 100 закладів освіти – 50 закладів - учасників пілоту + 50 закладів, які не брали участі в пілоті;
- 134 класи – по 1 класу в непілотних закладах, по 1 пілотному класу в пілотних закладах і по 1 непілотному класу в пілотних закладах, якщо такий клас є. Орієнтовно 3500 дев'ятикласів [3].

До участі в діагностиці було обрано: заклади освіти Кіровоградської області, спостерігачі та дата і формат їхньої участі (див. табл. 1).

Таблиця 1

**Графік проведення діагностики досягнення очікуваних результатів
навчання учнів 9 класів у закладах загальної середньої освіти
Кіровоградської області та розподіл педагогічних, науково-педагогічних
працівників у якості спостерігачів**

Заклад освіти	Спостерігачі від КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»	Дата та формат участі
Комунальний заклад «Ліцей «Європейська освіта» Кропивницької міської ради» (директор Лілія МАТЯШОВА)	Лариса ГОЛОДЮК, заступник директора з науково-методичної діяльності, координатор та відповідальна за проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів; Людмила ХЛАНЬ, завідувач науково-методичної лабораторії природничо-математичних та інформатично-технологічних дисциплін	11 травня 2026 офлайн
	Лариса ГОЛОДЮК, Жанна ФЕДІРКО, завідувач кафедри теорії і методики середньої освіти	12 травня 2026 офлайн
Гімназія №15 Олександрійської міської ради Кіровоградської області (директор Борис КРАВЧЕНКО)	Жанна ФЕДІРКО; Тетяна ЦПЕРКО, методист науково-методичної лабораторії природничо-математичних та інформатично-технологічних дисциплін	11 травня 2026 онлайн
Комунальний заклад «Гімназія «Ерудит» Кропивницької міської ради» (директор Ярослав ГАЛЕТА)	Олексій РУДЕНКО, методист навчально-методичного центру оцінювання якості освіти	11 травня 2026 офлайн
Комунальний заклад «Гімназія «Інтелект» Кропивницької міської ради» (директор Тетяна ТИХАНСЬКА)	Аліна ВАРЕХА, Аліна ДИМИТРОВИЧ, методисти навчально-методичного центру оцінювання якості освіти	11 травня 2026 офлайн

Представники інституту здійснювали функції зовнішніх спостерігачів під час проведення дослідження як в онлайн-форматі, так і в офлайн-форматах. Спостерігач за дотриманням процедур проведення тестування – представник КЗ «КОІППО імені Василя Сухмлинського» або ЦПР, який забезпечує спостереження в закладі за процесом проведення діагностики.

Тест був комплексним, компетентісним інструментом, що складався з 4 блоків:

- мовно-літературна,
- математична,
- природнича,
- громадянська та історична (рис. 1) [1 с. 7].

Складник	Урок	Тривалість	Перерва
Загальне інструктування	Перший	До 5 хв	
Блок 1. Мова і література		До 40 хв	Коротка перерва
Блок 2. Математика (алгебра і геометрія)	Другий	До 40 хв	Довга перерва
Блок 3. Природничі науки (біологія, хімія, фізика, географія)	Третій	До 40 хв	Коротка перерва
Блок 4. Історія України і світу	Четвертий	До 25 хв	Без перерви
Анкета учня / учениці		До 15 хв	
РАЗОМ	Чотири уроки	До 160 хв	До 30 хв

Рис. 1. Структура діагностики та орієнтований час процедури

Завдання в блоках відповідали змісту базової середньої освіти, визначеному як Державним стандартом 2011 року, так і Державним стандартом 2020 року.

Учнівська анкета охоплювала питання, що стосуються:

- індивідуальних характеристик учня / учениці;
- соціально-економічних передумов для навчання;
- ставлення до навчання і до окремих предметів;
- атмосфери в закладі;
- практик навчання і викладання;
- та ін.

Кожен заклад, де освітній процес відбувається в очному або змішаному форматі, визначив для себе зручний час (ранковий слот із 9:00 до 14:00 години).

Під час формування списків учнів заклади освіти вказували формат проведення діагностики кожним учнем. Відповідно до цього в закладах освіти тестування могло відбуватися в трьох форматах (рис. 2) [1 с. 9].

Формат проведення тестування	Умова (відповідно до даних у списку учнів / учениць)	Технічне забезпечення тестування	Формат спостереження
Очно в приміщенні закладу освіти*	Якщо всі учні / учениці зі списку навчаються очно або в змішаному форматі й заклад освіти прийняв рішення проводити діагностику очно	На комп'ютерах закладу освіти та, за потреби, на особистих гаджетах учнів / учениць	Очно (за можливості) або онлайн (через онлайн-конференцію)
Онлайн за місцем перебування учня / учениці	Якщо всі учні / учениці зі списку навчаються в дистанційному або змішаному форматі й заклад освіти прийняв рішення проводити тестування онлайн	На власних комп'ютерах / гаджетах учнів / учениць	Онлайн (через онлайн-конференцію)
Очно у приміщенні закладу освіти + онлайн за місцем перебування учня / учениці	Якщо частина учнів / учениць навчається очно, а частина – у дистанційному форматі й заклад освіти прийняв рішення проводити тестування очно й онлайн	На комп'ютерах закладу освіти та, за потреби, на власних гаджетах учнів / учениць	Очно (за можливості) та/або онлайн (через онлайн-конференцію)

Рис. 2. Форми проведення діагностики

7 та 8 травня 2026 року на платформі Всеукраїнської школи онлайн було проведено пробне тестування, спрямоване на ознайомлення учасників моніторингового дослідження зі структурою тестового інструментарію та типами завдань, аналогічними до тих, що використовувалися під час основного етапу тестування. Крім того, було здійснено перевірку та уточнення облікових даних учнів, необхідних для доступу до тестового середовища платформи ВШО.

11 та 12 травня 2026 року, під час основного етапу тестування, першочергова увага приділялася забезпеченню стандартизованих умов проведення діагностики, дотриманню принципів академічної доброчесності та отриманню достовірних результатів. Спостерігачі здійснювали контроль за виконанням встановлених процедур, відстежували організаційні й технічні аспекти проведення дослідження, а також контролювали дотримання учасниками визначених правил під час виконання тестових завдань.

Важливим напрямом діяльності КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського» став науково-методичний супровід педагогічних працівників закладів освіти області щодо підготовки до проведення діагностики. Фахівцями інституту надавалися консультації з питань використання платформи «Всеукраїнська школа онлайн», організації роботи відповідальних осіб у закладах освіти, (тестування та анкетування було комп'ютерним та стандартизованим) забезпечення технічної готовності учасників та роз'яснення нормативних вимог щодо проведення моніторингового дослідження.

У процесі реалізації проєкту було виявлено низку викликів, пов'язаних із технічною готовністю окремих учасників до роботи на цифровій платформі, а саме, посилення цифрової компетентності учасників освітнього процесу.

Проведена робота підтвердила важливу роль комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» як регіонального центру науково-методичного супроводу освітніх реформ. Участь інституту в реалізації інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня сприяє розвитку системи внутрішнього забезпечення якості післядипломної педагогічної освіти, підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників та формуванню ефективних механізмів моніторингу результативності впровадження Державного стандарту базової середньої освіти.

Отримані результати та досвід організації моніторингового дослідження стануть основою для подальшого вдосконалення освітньої політики регіону, оновлення змісту підвищення кваліфікації педагогічних працівників і розвитку системи методичної підтримки закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації реформи НУШ.

Список використаних джерел

1. Діагностика досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів : інструкція з проведення діагностики в закладі освіти. Офіс впровадження Нової української школи при Міністерстві освіти і науки України. Київ, 2025. URL: https://mail.google.com/mail/u/0/#search/golodiuk_larysa%40ukr.net/KtbxLrjKWQWHwjzCc_LpRwVJsQMgWVRxhL?projector=1&messagePartId=0.1 (дата звернення: 07.06.2026).
2. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02 квітня 2021 року № 406 : наказ Міністерства освіти і науки України від 03 лип. 2024 р. № 954. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 07.06.2026).
3. Про деякі питання реалізації Державного стандарту базової середньої освіти шляхом проведення діагностики досягнення очікуваних результатів навчання учнів 9 класів : наказ Міністерства освіти і науки України від 28 квіт. 2026 р. № 698. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 07.06.2026).